

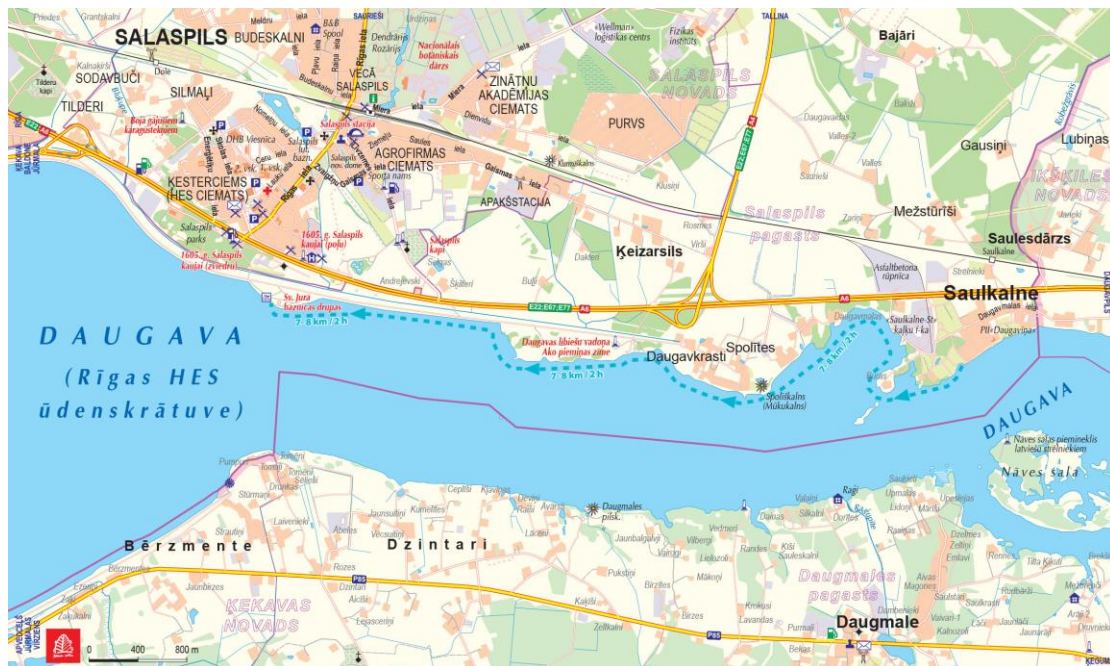
Īdenstūrisma maršruts
Saulkalne - Salaspils

(Saulkalne – Spolītes – Salaspils)

VI – VIII

Foto: Juris Smaļinskis

1. attēls. Maršruta Saulkalne – Salaspils gaita. (Šeit maršruta gaitai tikai ilustratīva nozīme).

Maršruts neiet tuvāk HES spēkstacijai, jo aiz Salaspils pludmales sākas laivotājiem slēgtā zona!

Maršruts: Piemērots aktīviem laivotājiem, kam interesē salīdzinoši īsi vai vidēja garuma braucieni ar laivu, kuru laikā var iepazīt arī interesantus kultūras un vēstures pieminekļus. Ņemot vērā to, ka maršruts ved gar hidrotehnisku būvi (HES dambis), tuvu upes krastam atrodas dažādi zemūdens priekšmeti, bet vēja laikā Daugavā var būt novērojama spēcīga viļņošana, tas nav piemērots iesācējiem, kam nav laivošanas pieredzes, vai tā nav vērā ņemama. Maršruts ietilpst Salaspils novada teritorijā.

Maršruta gaita: *Saulkalne (atpūtas vieta „Jaunkalnes”) – Spoļītes – piemiņas zīme Daugavas lībiešiem un viņu vadonim Ako (atpūtas vieta) – Salaspils pludmale – Sv. Jura luterāņu baznīcas drupas. Ja tiek īstenots apļveida maršruts, tad: Daugavas šķērsojums – Daugmales pilskalns – Nāves sala – atpūtas vieta „Jaunkalnes”.*

Laivas tips. Vēlama kanoe tipa laiva, kas ir stabilāka viļņu gadījumā. Maršrutu var braukt ar gumijas laivu, taču pretvēja gadījumā ar to būs grūtāk (un lēnāk) pārvietoties. Maršrutu var veikt arī ar lielāka izmēra airu laivu. Tas nav piemērots braukšanai ar plostu.

Ieteicamais laiks: Jūnija vidus – augusts.

Garums: ~ 7,5 km. Ja maršrutu pagarina (apļveida) līdz Daugmales pilskalnam un Nāves salai, pabeidzot starta punktā – „Jaunkalnēs” + 11 km.

Laiks: Pamatmaršruts - divas stundas - ½ diena (ar kanoe tipa laivu). Ilgums var būt atkarīgs gan no objektu apskatei veltītā laika, laivas tipa, braucēju skaita laivā un to fiziskās sagatavotības, gan arī vēja virziena un stipruma. Ar gumijas laivu brauciens aizņems vairāk laika, taču tas lielā mērā atkarīgs no iepriekš minētiem faktoriem un visvairāk - vēja virziena un stipruma. Ja tiek īstenots apļveida maršruts, - jārēķinās ar vienu dienu.

Grūtības pakāpe: Viegls (piemērotos laika apstākļos – bezvēja vai vēja līdz 3 m/s apstākļos).

Sākuma punkts: Saulkalne. Atpūtas vieta „Jaunkalnes”. Tā kā Saulkalnē nav pieejama laivu noma, maršrutu var sākt no Ikšķiles (+ ~ 4 km).

Gala punkts: Salaspils pludmale pie Sv. Jura luterāņu baznīcas drupām. Apļveida maršruta gadījumā – atpūtas vieta „Jaunkalnes”.

Loģistika un sabiedriskais transports: Veicot šo maršrutu, svarīga ir laivu un transporta loģistika. Ja laiva tiek nomāta, maršrutu var sākt no Ikšķiles, to pagarinot par 4 km. Lai nebūtu jālaivo atpakaļ pa to pašu maršrutu (Daugavas labo krastu), uz Ikšķili atpakaļ (gar Daugmales pilskalnu un Nāves salu) var doties pa otru – upes kreiso krastu (maršruta daļa ietilpst Ķekavas novadā). Šajā gadījumā Daugavu var šķērsot tikai tam piemērotos laika apstākļos. Maršrutu var sākt arī Salaspilī un braukt pretējā virzienā. Salaspils un Ikšķile ir ērti sasniedzamas ar starppilsētu autobusiem un vilcienu. Līdz augstāk minētajiem starta un finiša punktiem nevar piebraukt ar sabiedrisko transportu tuvāk kā 0,5 – 1 km attālumā.

Atpūtas vietas:

1. **„Jaunkalnes”** Saulkalnē. Laivu piestātne, galdi, soli, nojumes, ugunsкура vieta, informācijas stends, WC, atkritumu urnas;
2. **Piemīņas zīme Daugavas lībiešiem un viņu vadonim Ako.** Autostāvvietā, laivu piestātne, soli, ugunsкура vietas, informācijas stendi, WC, atkritumu urnas;
3. **Salaspils pludmale.** Laivu piestātne, galdi, soli, ugunsкура vietas, bērnu spēļu laukums, glābšanas dienests, informācijas stendi, WC, atkritumu urnas;
4. **Pie pieminekļa „Važu rāvējs”** Daugavas kreisajā krastā. Galdi, soli, nojume, ugunsкура vieta, informācijas stends, WC, atkritumu urnas;
5. **Nāves salā.** Laivu piestātne, soli, ugunsкура vieta, informācijas stendi, WC, atkritumu urnas.

Informācija dabā: Atpūtas vietās ir stendi ar apkaimes kartēm un informāciju.

Attālums no Rīgas: Salaspils – 20 km/Saulkalne – 25 km.

Der zināt! Droša un atbildīga laivošana!

- Pirms maršruta veikšanas, pārliecinies par laivošanai piemērotu laika prognozi visas dienas garumā, jo Daugavas ūdenskrātuvē to ļoti ietekmē vēja virziens un stiprums;
- Ja vēja ātrums pārsniedz 4 – 5 m/s, Daugavā veidojas viļņi, kas var būt bīstami kanoe u.c. tipa laivām – tās var apgāzties;
- Vienmēr lieto vesti, pat tad, ja laivo tuvu krastam. Daugavā ātri mijas seklās ar dziļajām vietām;
- HES ūdenskrātuvē uzmanies no appludinātiem zemūdens priekšmetiem – akmeņiem, koku celmiem u.c. priekšmetiem, kā arī zvejnieku tīkliem;
- Sadzīvo ar makšķerniekiem, centies neizbiedēt zivis;
- Nepilngadīgus bērnus labāk atstāj mājās. Aprakstītie objekti (izņemot Nāves salu) ir pieejami arī no krasta;
- Nebrauc tuvu HES krastu kraujām! Tās sastāv no irdena materiāla (morēnas nogulumu), tādēļ upes krasta erozijas darbības rezultātā var nobrukt;
- Daugavu šķērsot tikai tad, ja esi pieredzējis laivotājs, un, ja nav vējš un viļņi, kas var apdraudēt drošību.

Rūpējies par savu un līdzcilvēku drošību un veselību! Veicot maršrutu, katrs pats ir atbildīgs par savu un citu drošību! Glābšanas dienesti: ☎ 112.

Vērts redzēt un piestāt!

1. **Rīgas hidroelektrostacija (HES).** Rīgas HES ir pēdējā no elektrostacijām Daugavas HES kaskādē. Tās celtniecību uzsāka 1966. g., bet pirmo hidroagregātu iedarbināja 1974. gadā, tā projektēto jaudu sasniedzot divus gadus vēlāk. Rīgas HES uzstādīti seši hidroagregāti, kuru kopējā jauda ir 402 000 kW un mūsdienās tā ir otra lielākā Latvijas HES aiz Pļaviņu HES. Laivojot pa ūdenskrātuvi, pie Ikšķiles un Salaspils redzams ar betona plāksnēm nostiprinātais (nesen atjaunots) HES dambis. Rīgas HES dzelmē palika daudzi kultūras un vēstures pieminekļi, t.sk. Laukskolas apmetne, kas ir vecākā zināmā cilvēku apmešanās vieta tagadējā Latvijas teritorijā. Laukskolas apmetnei veltītais informācijas stends uzstādīts netālu no piemiņas zīmes Daugavas lībiešiem un viņu vadonim Ako.
2. **Saulkalne.** Apdzīvota vieta Daugavas labajā krastā starp Salaspili un Ogrī. Pazīstama ar dolomīta ieguves un pārstrādes uzņēmumu SIA „Saulkalne S”, kur no Latvijā pieejamajiem derīgajiem izrakteņiem ražo dolomītu, kaļķakmeni un smiltis, bet no Skandināvijā un Balkrievijā iegūtā granīta – šķembas u.c. produktus. Uzņēmuma ēkas un skursteņi labi redzami, laivojot pa Daugavu un kalpo kā labs orientieris. Dolomīta rūpniecisko ieguvi Saulkalnē uzsāka pagājušā gadsimta sākumā. Maršruta daļa Saulkalnes apkaimē iet pāri HES appludinātajiem vecajiem karjeriem. Iepretim Saulkalnei atrodas Nāves sala, kuras piemineklis redzams no atpūtas vietas „Jaunkalnes” (atrodas dienvidrietumos no Saulkalnes centra).
3. **Nāves sala.** Pēc Rīgas HES ūdenskrātuves izveides – sala, pirms tam – Daugavas kreisā krasta pussala. 1. pasaules kara laikā Nāves salā norisinājās latviešu strēlnieku kaujas pret vācu armijas pārspēku. 1916. g. 25. decembrī vācieši pret latviešu strēlniekiem izmantoja indīgas kaujas gāzes. Lai godinātu šos notikumus, 1924. g. pēc arhitekta E. Laubes projekta Nāves salas ziemeļu krastā uzbūvēja pieminekli kritušajiem latviešu strēlniekiem. Nāves sala sasniedzama ar laivu. Ir vērts iepazīt salā esošos ierakumus un kapuvietas. Nāves salas ZR krastā ir izbūvēta laivu piestātne, bet netālu no tās - atpūtas vieta. Nesen atjaunots fragments ar ierakumiem un zemnīcām. No Saulkalnes uz Nāves salu var veikt arī radiālu braucienu turp – atpakaļ.
4. **Gliemeždolomīts.** Laivojot gar Daugavas krastiem Saulkalnes apkaimē, upes malā var atrast gliemeždolomītu – nogulumiezi, kas veidojies devona periodā un kura veido fosilo gliemju atliekas. Saulkalnē iegūtais gliemeždolomīts kā dekoratīvais materiāls izmantots Pēterbaznīcas celtniecībā. Tas lietots arī kā tilta pār Rīgas kanālu pie Brīvības pieminekļa apdares materiāls. Gliemeždolomītā atklāta fosilo gliemežu suga, kurai latīniskajā nosaukumā ir vēsturiskais Salaspils vārds – *Platyschisma kircholmiensis*.
5. **Spolišķalns.** Arī Mūkukalns. Sens pilskalns, - lēzens ar kokiem apaudzis paugurs, kas veģetācijas periodā nezinātājam grūti atpazīstams kā pilskalns. Spolišķalnu var „sazīmēt” līča, kas atrodas pie Saulkalnes, – rietumu krastā.
6. **Piemiņas zīme Daugavas lībiešiem un viņu vadonim Ako.** Netālu no Rīgas apvedceļa Daugavas labajā krastā atrodas 1994. g. atklātais un tēlnieka Ģ. Burvja veidotais piemineklis - piemiņas zīme. Braucot ar laivu pa Daugavu, tas labi redzams. Veltīts Daugavas lībiešiem un viņu Mārtiņsalas vadonim – lībietim Ako,

kas 1206. gadā vadīja cīņu pret krustnešiem. Pieminekļa apkaimē gar Daugavas krastu izveidota plaša atpūtas un pastaigu vieta. Viena no ainaviskākajām vietām Daugavas lejteces krastos.

7. **Salaspils pludmale.** Ap 0,7 km gara, labiekārtota pludmale Rīgas HES dambja piekājē. Populāra vietējo iedzīvotāju atpūtas vieta.
8. **Salaspils Sv. Jura luterāņu baznīcas drupas.** Baznīca šajā vietā – blakus Livonijas ordeņa pilij (nav saglabājusies) - atradās jau ~ 1380. gadā. Tagad redzamā dievnama drupas ir rezultāts 2. pasaules kara notikumiem un spridzināšanas darbiem 20. gs. 70. gados. Drupas ir iekonservētas un virs to altārdaļas uzstādīts balts koka krusts. Atrodas Salaspils pludmales dienviddaļā un labi redzama no laivas.
9. **Daugmales pilskalns.** Sena un nozīmīga tirdzniecības un amatniecības centra vieta Rīgas HES ūdenskrātuves kreisajā krastā, kas virs Daugavas paceļas ap 15 m augstumā. Uzskata, ka pie mazā strauta (Varžupīte) ietekas blakus pilskalnam atradusies vēstures dokumentos minētā Zemgales osta. Pēc atrastajām senlietām var spriest, ka pilskalns un tā piekāje ar senpilsētu bijis apdzīvots līdz 12. gs. beigām, kad Daugmales nozīmi mazināja strauji augošā Rīga. Pilskalna piekāje ir nostiprināta. Daugmales pilskalnu var redzēt arī no Daugavas labā krasta un atpūtas vietas pie piemiņas zīmes Daugavas lībiešiem un viņu vadonim Ako, kur atrodama informācija par minēto vietu.
10. **Senču svētkalniņš.** Daugavas kreisajā krastā iepretim Spolīškalnam atrodas Senču svētkalniņš, kas saistīts arī ar 1. Pasaules kara cīņu notikumiem. 1994. g. tajā uzstādīta T. Muzikanta darinātā statuja „Gara spēkam un brīvībai”. Pie svētkalniņa izveidota atpūtas vieta.
Pirms vai pēc maršruta vērts iegriezties arī Doles salā, kas atrodas leļpus Rīgas HES dambja.
11. **Doles sala.** Dole ir lielākā no Daugavas salām. No ZA to ieskauj straujie Daugavas, bet no DR - mierīgie un pamazām aizaugošie Sausās Daugavas ūdeņi. Salai piešķirts dabas parka (īpaši aizsargājama dabas teritorija) statuss. Tas dibināts 1987. g. ar mērķi saglabāt pēc Rīgas HES celtniecības atlikušās Doles salas ainavu un kultūrvēsturiskās vērtības, kā arī retas un aizsargājamas augu un dzīvnieku sugas. Vēl viens parka izveides mērķis – veicināt sabiedrības izziņu un atpūtu. Viens no zināmākajiem Doles salas apskates objektiem ir **Daugavas muzejs**, kas iekārtots Doles muižas dzīvojamā ēkā. Muzeja krājumā atrodas ~ 13 000 dažādu eksponātu, - Doles salas un Daugavas krastu vēstures liecinieki - baltu un lībiešu apģērbi, darbarīki, sadzīves priekšmeti. Ekspozīcija iepazīstina ar Daugavas kā nozīmīga ūdensceļa un ar to saistīto transporta līdzekļu un plostnieku vēsturi. Doles muižas **parkā** izvietota muzeja brīvdabas ekspozīcija ar nēģu taču un lašu zvejas aizsprosta rekonstrukciju un zvejas rīku kolekcija. Pie muzeja stāvajā Sausās Daugavas krastā atrodas **dolomīta atsegums**. Salas DA daļā Daugavas krastā pie Bēčiem apskatāmas **Vecdoles pilsdrupas**.

Pakalpojumi Daugavas krastos:

Tūrisma informācijas centrs: Salaspils, Miera iela 1, + 371 67945440, visit@salaspils.lv;

Laivu noma: Tuvākā laivu noma HES ūdenskrātuvē – „Ūdensprieks.lv”, Ikšķile, Peldu iela 2 (noma atrodas pie HES dambja), + 371 20279011, abcpartners11@inbox.lv, www.udensprieks.lv;

Veikali: Salaspilī un Saulkalnē;

Ēdināšanas uzņēmumi: Salaspilī;

Naktsmītnes. Ceļojot gar Daugavas krastiem gan ar laivu, gan citiem transporta līdzekļiem tuvākajā apkaimē būs pieejamas šādas naktsmītnes:

- Viesu nams „Villa Dole”, Doles sala, „Auči”, + 371 29413963;
- Kempings „Rasas”, Doles sala, „Rasas”, + 371 29413963;
- Telts vietas „Vējiņi”, Doles sala, „Vējiņi”, + 371 28306416;
- Viesu nams „Malderi”, Daugmales novads, Raģi, + 371 29673997, 25900715.

Atpūtas vieta „Jaunkalnes”
Foto: Juris Smaļinskis

Atpūtas vieta „Jaunkalnes”
Foto: Juris Smaļinskis

Daugava pie Saulkalnes
Foto: Juris Smaļinskis

Glieņdzolomīts Daugavas krastā
Foto: Juris Smaļinskis

Spolīškalns
Foto: Juris Smaļinskis

Atpūtas vieta pie lībieša Ako pieminēkļa
Foto: Juris Smaļinskis

Ugunsкура vieta – atpūtas vieta pie lībieša Ako pieminēkļa
Foto: Juris Smaļinskis

Ugunsкура vieta – atpūtas vieta pie Ako pieminēkļa
Foto: Juris Smaļinskis

Sv. Jura luterāņu baznīcas drupas
Foto: Juris Smaļinskis

Sv. Jura luterāņu baznīcas drupas
Foto: Juris Smaļinskis

Salaspils pludmale
Foto: Juris Smaļinskis

Salaspils pludmale
Foto: Juris Smaļinskis

Daugmales pilskalns
Foto: Juris Smaļinskis

Nāves salas piemineklis
Foto: Juris Smaļinskis

Dolesmuižas atsegums
Foto: Juris Smaļinskis

Doles muiža (Daugavas muzejs)
Foto: Juris Smaļinskis

Sv. Jura luterāņu baznīcas drupas.
Foto: Raimonds Zalčmanis (1979.), LNB
krājums.

Atsauce obligāta jebkurā publicēšanas gadījumā!	
--	--

Maršruts veidots saskaņā ar noslēgtā līguma ar Salaspils domi nosacījumiem, un tas apsekots 2016. gada augustā ar laivu. Situācija maršrutā atbilst apsekojuma laikā konstatētajai. Ja maršruts tiek publiskots pusgadu vai ilgākā laika posmā pēc tā nodošanas, esošo situāciju nepieciešams aktualizēt!